

Plan för livsmedelskontroll 2024-2026

Täby, Vaxholm och Norrtälje

Operativ kontrollmyndighet
Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd
Täby kommun och Vaxholm stad

samt

Bygg- och miljönämnden
Norrtälje kommun

Beslut i nämnden SRMHN: § 10/23, 2023-12-11, Dnr: SRMH 2022-2289

Beslut i nämnden BoM: § xx/24 , 2024-01-25, Dnr. BMN 2023-577

Innehåll

Sammanfattning	4
Mål för myndigheterna i livsmedelskedjan	5
Gemensamma effektmål för myndigheterna i livsmedelskedjan	5
Nationella övergripande mål	5
Gemensamma effektmål	5
Operativa mål	6
Operativa förutsättningar för effektiv kontroll	6
Livsmedelsgruppens mål	6
Inriktningsmål	7
Strategiska mål	7
Livsmedelsgruppens övriga nyckeltal	7
Ansvarsfördelning inom livsmedelskontrollen	8
Behörig central myndighet	8
Behörig myndighet för kontrollen	9
Ansvarsfördelning mellan de behöriga myndigheterna	9
Ansvarsfördelning inom den behöriga myndigheten	9
Samordning	10
Samordning mellan behöriga myndigheter	10
Samordning inom behöriga myndigheter	10
Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen	10
Befogenheter och resurser för kontrollen	11
Kontrollmyndighetens befogenheter	11
Bisysslor och jäv	11
Kontrollpersonal och utrustning	11
Personal, resursinventering	11
Utrustning	11
Finansiering av kontrollen	12
Kompetenskrav och utbildning	12
Organisation och utförande av kontrollen	13
Registrering av kontrollobjekt	13
Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll	13
Rutiner för utförande av kontroll	14

Provtagning och analys	14
Rapportering av kontrollresultat	14
Öppenhet i kontrollen	15
Sanktioner – åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen	15
Uppföljning och utvärdering av kontrollen	16
Uppföljning	16
Konsekvensbeskrivning	16
Revisioner	17
Verifiering	17
Utvärdering	17
Beredskap	18
Flerårig kontrollplan	19
Bilaga 1 – Nationella operativa mål 2023-2025	20
Bilaga 2 – SRMH plan av kontrollbehovet 2024-2026	21

Sammanfattning

Den här kontrollplanen är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bland annat i förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd och växtskyddsmedel.

I Täby kommun, Vaxholm stad och sedan 1 januari 2018 även Norrtälje kommun är det Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor (SRMH) som utför den offentliga kontrollen av livsmedel och animaliska biprodukter.

Sammantaget omfattar kontrollen totalt 1 401 st livsmedelsanläggningar inklusive dricksvattenanläggningar (575 i Täby-Vaxholm + 826 i Norrtälje varav dessa är 164 vattenanläggningar) som åligger de kommunala myndigheternas nämnder.

Kontrollen baseras på riskklassningen av livsmedelsanläggningarna och utförs enligt Livsmedelsverkets vägledningar och nämndens riktlinjer. Resursbehovet för kontrollåret 2024 är 6450 timmar för livsmedelskontroll och 1860 timmar för dricksvattenkontroll.

Utförda beräkningar tyder på en ganska stor minskning av resursbehovet jämfört med behovet under år 2023, till följd av Livsmedelsverket nya modell för riskklassning.

En årsarbetskraft beräknas motsvara 1 100 timmar tillgänglig tid. Resurser inför 2024 års kontroll av livsmedel och dricksvatten (utom enskilda vattentäkter) utgörs av ca 8363 timmar vilket motsvarar ungefär 7,6 årsarbetskrafter. Gränsen mellan hur mycket inspektörerna jobbar med respektive område kan anpassas under året.

Planen innebär i korthet att alla anläggningar med kontrollfrekvens inom 2024 ska besökas. Det innebär att 795 livsmedels- och dricksvattenkontroller (327 st i Täby-Vaxholm + 468 st i Norrtälje) ska genomföras under år 2024. Utöver det tillkommer kontroll av nya anläggningar, som uppgår till ca 160 stycken (80 st i Täby-Vaxholm och 80 st i Norrtälje).

Under år 2024 planeras kontrollens fokus ligga på de operativa målen och livsmedelsfusk men vi kommer också att delta på projekt som initieras av Miljösamverkan Stockholms Län och Livsmedelsverket. Under en 5 årsperiod ska alla för anläggningen relevanta lagstiftningsområden varit aktuella för kontroll.

Mål för myndigheterna i livsmedelskedjan

Livsmedelskedjan omfattar livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd. Gemensamma mål för myndigheterna inom livsmedelskedjan är att:

- Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt.
- De livsmedelsproducerande växterna och djuren utgör inte någon allvarlig smittorisk.
- Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd och service.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar.

Gemensamma effektmål för myndigheterna i livsmedelskedjan

Nationella övergripande mål

- Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen är enkel och korrekt.
- De livsmedelsproducerande växterna och djuren är friska och utgör inte någon allvarlig smittorisk.
- Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap.

Gemensamma effektmål

Effektmålen utgår från fyra fokusområden; Säkert dricksvatten, mikrobiologiska risker, kemiska risker och information i livsmedelskedjan.

- För att få säkert dricksvatten måste de negativa hälsoeffekterna orsakade av kemiska och mikrobiologiska ämnen i dricksvatten minska.
- Minska antalet livsmedelsburna sjukdomar med fokus på campylobakter, listeria, ehec/vtec och norovirus.
- Minska hälsoeffekterna till följd av miljöföroreningar (fokus dioxiner och PCB), tungmetaller och mykotoxiner i livsmedelskedjan.
- Information om livsmedel och om livsmedelsproducerande djur och växter kan säkerställas genom hela livsmedelskedjan.

Operativa mål

De operativa målen 2023 – 2025, se bilaga 1, fokuserar på den kontroll som rör livsmedel som är baslivsmedel, som konsumeras av känsliga grupper som barn och äldre eller som är förknippade med kända säkerhets- eller redlighetsproblem. SRMH har tagit fram en plan för vilka mål som är aktuella för kommunernas verksamheter. Kontrollen kommer att ske vid nästa ordinarie kontrolltillfälle.

Operativa förutsättningar för effektiv kontroll

- Myndighetsmålen beskriver vissa operativa förutsättningar för en fungerande livsmedelskontroll.
- Alla kontrollmyndigheter har en plan för livsmedelskontrollen inom sitt område för att utföra kontroll i tillräcklig omfattning.
- Alla kontrollmyndigheter planerar och utför kontroll med fokus på de största hälsoriskerna och på det som på ett avgörande sätt kan vara vilseledande för konsumenterna.
- Alla kontrollmyndigheter har rätt kompetens för att upptäcka avvikelser och bedöma dess risker.
- Alla kontrollmyndigheter använder de kontrollmetoder som är bäst lämpade för att upptäcka avvikelser inom de områden man kontrollerar.
- Alla kontrollmyndigheter vidtar de åtgärder som är nödvändiga så att de avvikelser som upptäckts i kontrollen åtgärdas inom utsatt tid samt följer sedan upp (verifierar) att avvikelser åtgärdas.

Livsmedelsgruppens mål

Under år 2024 beräknas 795 livsmedels- och dricksvattenkontroller (327 st i Täby-Vaxholm + 468 st i Norrtälje) genomföras. Utöver det tillkommer kontroll av nya anläggningar, som uppgår till ca 160 stycken (80st i Täby-Vaxholm och 80st i Norrtälje).

Resursbehovet för kontrollåret 2024 är 6450 timmar för livsmedelskontroll och 1860 timmar för dricksvattenkontroll. Varav ca 3158 timmar går till livsmedelskontroll i Täby-Vaxholm och ca 5152 timmar i Norrtälje.

I Täby/Vaxholm finns endast 13 dricksvattenanläggningar jämfört med Norrtälje som har 15 st. Därför räknar vi ihop alla tre kommunerna avseende dricksvatten.

Behovet för 2024 års livsmedelskontroller minskar även om antalet anläggningar totalt ökar, då färre verksamheter ska besökas.

Inriktningsmål

- Alla led i kedjan och alla relevanta krav i lagstiftningen kontrolleras regelbundet med avseende på säkerhet och redlighet
- Kontrollen är riskbaserad, både när det gäller säkerhet och redlighet
- Avvikelse ska förebyggas och upptäckas
- Konstaterade avvikelser ska följas upp för att säkerställa att bristerna har åtgärdats
- Vid behov fattas beslut om sanktioner för att säkerställa att brister åtgärdas

Strategiska mål

- Varje år upprättas en kontrollplan för livsmedelskontrollen som följs upp flera gånger under kontrollåret.
- Kontrollen är riskbaserad och anläggningarna ska från och med år 2024 kontrolleras utifrån en fastställd kontrollfrekvens.
- Avvikelse vid kontroll följs upp och vid behov (uppenbar risk) används sanktioner såsom föreläggande, förbud, omhändertagande och/eller stängning.

Livsmedelsgruppens övriga nyckeltal

- 100 % av planerad kontrolltid enligt SRMH:s detaljplanering ska genomföras
- Andel oanmälda kontroller ska vara mer än 60 % (gäller inte dricksvattenkontroll)
- Andel föreläggande, stängning jämfört med total antalet kontroller
- Andelen kontroller med avvikelser jämfört med total antalet kontroller
- Antalet beslut om sanktionsavgift
- Antal klagomål
- Antal timmar för uppföljande kontroll
- Antal RASFF
- Antal registreringar

Ansvarsfördelning inom livsmedelskontrollen

Laghänvisning: Artikel 4 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Behörig central myndighet

Den centrala kontrollmyndigheten är, enligt 18 § i Livsmedelsförordningen (2006:813), Livsmedelsverket. Livsmedelsverkets uppgift är att i konsumenternas intresse arbeta för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor.

Livsmedelsverket ska även:

1. utarbeta regler inom livsmedelsområdet,
2. utöva offentlig kontroll enligt livsmedelslagen samt leda och samordna livsmedelskontrollen,
3. verka för en effektiv och likvärdig livsmedelskontroll i hela landet,
4. verka för att exporterande livsmedelsföretag uppfyller sådana särskilda krav som mottagarlandet kan ställa,
5. bedriva undersökningar om livsmedel och matvanor samt utföra analyser, utveckla metoder och utföra riskvärderingar på livsmedelsområdet,
6. vara nationellt referenslaboratorium inom sitt verksamhetsområde,
7. informera konsumenter, företag och andra intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk, kostråd och andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet,
8. medverka i genomförandet av politiken för regional tillväxt,
9. samordna frågor som rör spädbarnsnutrition inklusive amning,
10. ha ett särskilt sektorsansvar för miljömålsarbetet, samt
11. främja konsumenternas, särskilt barns och ungdomars, förutsättningar att göra medvetna val avseende hälsosam och säker mat.

Dessutom har Livsmedelsverket ansvar för samordning av dricksvattenfrågor samt planering av kris- och beredskapsplaner avseende dricksvatten- och livsmedelsförsörjning.

Jordbruksverket är också en central kontrollmyndighet, enligt ”Lag (2006:805) om foder och animaliska biprodukter”. Jordbruksverkets uppgifter är att

1. säkerställa ett gott djurhälsotillstånd hos djuren i människans vård

2. förebygga spridning av och bekämpa smittor hos djur i människans vård,
3. säkerställa ett gott djurskydd,
4. för sin del av livsmedelskedjan (primärproduktion) verka för säkra livsmedel och konsumenthänsyn.

Behörig myndighet för kontrollen

De behöriga kontrollmyndigheterna för livsmedelskontroll (undantaget primärproducenter) i Täby, Vaxholm och Norrtälje är Livsmedelsverket, Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd (SRMHN) samt Bygg-och miljönämnden Norrtälje (BMN), enligt 11 § Livsmedelslagen (2006:804).

Ansvarsfördelning mellan de behöriga myndigheterna

Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan beskriver Sveriges kontrollorganisation och ansvarsfördelning mellan myndigheter.

Ansvaret för den offentliga kontrollen av livsmedelsanläggningar i Sverige fördelas enligt 23 § i Livsmedelsförordningen (2006:813) mellan Livsmedelsverket, länsstyrelserna och de lokala kontrollmyndigheterna. Av 23 § framgår det vilken myndighet som prövar frågor om godkännande och registrering av livsmedelsanläggningar och enligt 25 § i nämnda förordning ska den myndighet som prövar godkännandet av en anläggning eller registrerar anläggningen utöva kontrollen över verksamheten i anläggningen.

Ansvarsfördelning inom den behöriga myndigheten

SRMH har en delegationsordning för Täby och Vaxholm, Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd 2023-09-20, § 49/23. Delegering från Norrtälje Bygg- och miljönämnd till SRMH finns i 2019-03-07, § 30 och vidaredelegationen till handläggare och gruppchef beslutades 2023-09-27 av miljö- och hälsoskyddschefen. Delegationsordningen granskas varje år och revideras vid behov.

Samordning

Laghänvisning: Artikel 27.4 och 27.5 förordning (EG) 834/2007, Artikel 4.2, 5.5 och 28.1 förordning (EU) 2017/625

Samordning mellan behöriga myndigheter

Samordning mellan behöriga myndigheter, som t.ex. Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Läkemedelsverket, Smittskydd Stockholm och Länsstyrelsen sker regelbundet och vid behov. Dessutom sker samordning mellan Stockholms läns kommuner genom Miljösamverkan Stockholms Län.

Livsmedelsinspektörerna har regelbundet möten tillsammans med flera norrortskommuner (Österåker, Danderyd och Vallentuna). Där diskuteras bl.a. samsynsfrågor för att få likvärdig bedömning vid livsmedelskontroll. Norrvattens kommuner samverkar avseende de kommunala dricksvattennäten.

Några av livsmedelsinspektörer ges tillfälle att medverka vid den årliga Nationella kontrollkonferensen.

Samordning inom behöriga myndigheter

De handläggare som ansvarar för livsmedelskontroll inom SRMH har varje vecka möten där bl.a. aktuella ärenden och frågeställningar inom livsmedelskontrollen, klagomål från livsmedelsanläggningar och övriga samordningsfrågor diskuteras. När det gäller smittskyddsfrågor sker samverkan med hälsoskyddsgruppen. Viss samverkan sker även med tillståndsenheten (alkohol, tobak m.m.).

Delegering av uppgifter inom den offentliga kontrollen

För närvarande är det enbart inom området ekologisk produktion och ekologiska livsmedel som uppgifter i den offentliga kontrollen är delegerade till särskilda kontrollorgan. Delegering sker i enlighet med art. 27.4 och 27.5 i förordning (EG) nr 834/2007 med hänvisning till art. 29 i förordning (EU) 2017/625. artikel 28 i förordning (EU) 2017/625.

Befogenheter och resurser för kontrollen

Laghänvisning: Artikel 9 i förordning (EU) 2017/625

Kontrollmyndighetens befogenheter

Enligt 11 § Livsmedelslagen (2006:804) ska offentlig livsmedelskontroll utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna. En kommuns uppgift skall fullgöras av miljö- och hälsoskydds nämnden.

Kontrollmyndigheten har, enligt 20 § Livsmedelslagen (2006:804), rätt att få tillträde till lokaler tillhörande en livsmedelsanläggning samt rätt att begära in de handlingar som krävs för livsmedelskontrollen. Enligt förordning ((EU) 2017/625 artikel 138.1 har myndigheten rätt att vidta åtgärder vid bristande efterlevnad.

Bisysslor och jäv

Det finns i Täby kommun riktlinjer för anställdas bisysslor och SRMHN har upprättat en rutin för att förebygga jäv. För att säkerställa opartiskhet på alla nivåer enligt artikel 5.1b förordning (EU) 2017/625. En av åtgärderna för att undvika intressekonflikt (jäv) är att vi regelbundet byter inspektör för anläggningarna.

Kontrollpersonal och utrustning

Personal, resursinventering

Utförda beräkningar tyder på ett marginellt resursöverskott jämfört med behovet under år 2024.

En årsarbetskraft beräknas motsvara 1 100 timmar tillgänglig tid. Resurser inför 2024 års kontroll av livsmedel och dricksvatten (utom enskilda vattentäkter) utgörs av ca 8363 timmar vilket motsvarar ungefär 7,6 heltidstjänster. Gränsen mellan hur mycket inspektörerna jobbar med respektive område kan anpassas under året.

Utrustning

De totalt ca 29 handläggarna på kontoret har tillgång till 4 st. tjänstebilar som SRMH ansvarar för samt möjlighet att använda Täby kommuns bilpool.

Till livsmedelskontrollen har kontoret termometrar för temperaturkontroll, ATP-mätare för rengöringskontroll, skyddskläder i form av rock, mössa och skoskydd samt utrymme för kyl- och frysförvaring av livsmedelsprover.

Kontorets stationära termometer skickas på kalibrering 1 g/år till Pentronic. Kontorets termometrar, som används vid kontroll av livsmedelsanläggningarna, kontrolleras mot den fasta termometern 4 ggr/år.

För förvaring av omhändertagna livsmedel finns en kyl och en frys på nedersta plan i Täby kommunhus. Vid större mängder kontaktas Bring som kan ombesörja både transport och hyra av lagerutrymme på en kyl/frysanläggning. I första hand väljs dock alltid att lägga ett saluförbud och förhindra utsläppande på marknaden, genom att dokumentera antal förpackningar och/eller genom att tejpa runt livsmedelspartiet.

Finansiering av kontrollen

Livsmedelskontrollen finansieras från och med år 2023 genom efterhandsdebitering vilket innebär att faktiskt nedlagd tid för kontrollerna kommer att faktureras verksamheterna. Kontrollfrekvensen som tillämpas under år 2024 baseras på den nya riskklassningsmodellen. I de fall där uppföljande kontroll utförs tas extra kontrollavgift ut för faktisk nedlagd tid. Vilka avgifter som får tas ut regleras i förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel.

Timtaxan har beräknats enligt SKL:s vägledning och baseras på kriterierna enligt bilaga IV i förordning (EU) 2017/625.

Kompetenskrav och utbildning

Samtliga livsmedelsinspektörer har grundläggande utbildning i livsmedelslagstiftningen. De flesta även fördjupande utbildning inom olika områden. Vid nyanställning ställs krav på bl.a. utbildning på högskolenivå och grundutbildning i livsmedelshygien samt kunskap om livsmedelslagstiftningen.

Flertalet av inspektörerna har gått Livsmedelsverkets kurs om God kontrollsed och kontrollprocessen. Övriga genomgångna kurser och utbildningar finns beskrivna i SRMH:s samlade utbildningsdokument för samtliga handläggare.

Utbildningsplanen för livsmedelsinspektörerna är att delta i relevanta utbildningar som anordnas av Livsmedelsverket och hos andra aktörer. Kompetensen avseende de olika specialområdena ska finnas inom livsmedelsgruppen. Det innebär att alla inspektörer får vissa utbildningar, medan andra mer specialiserade kurser fördelas på färre personer. En kompetensförsörjningsplan, som uppdateras varje år, finns som separat dokument.

Organisation och utförande av kontrollen

Laghänvisning: Artikel 11, 12, 13 och 14 och 34 i förordning (EU) 2017/62

Registrering av kontrollobjekt

SRMH använder ärendehanteringssystemet Ecos för registrering och övrig diarieföring av det löpande arbetet som utförs. Vid varje kontrollbesök sker en avstämning av att befintliga registrerade uppgifter, avseende företag och verksamhet, är aktuella.

Prioriteringar inom kontrollområdet – riskbaserad kontroll

Riskklassning sker enligt Livsmedelsverkets vägledning. Riskklassningsmodellen är uppbyggd enligt en grundstruktur där verksamheter riskklassas enligt följande uppgifter; huvudsaklig inriktning, aktiviteter med kontrollbehov, produktgrupper kopplade till särskilda regler och verksamhetens omfattning. Den sammantagna klassningen resulterar i det antal kontroller per fem år som kontrollmyndigheten ska utföra.

Vid god efterlevnad av lagstiftningen kan kontrollfrekvensen sänkas, genom så kallad reduktion, i ett steg. Vid innehav av giltigt certifikat för en tredjepartsstandard, som Livsmedelsverket har granskat och tagit upp i en förteckning, kan kontrollfrekvensen sänkas, reduceras, i ytterligare ett steg.

Det kan uppkomma situationer när riskklassningsmodellen för en specifik anläggning inte ger en rättvisande bild av kontrollbehovet. Där kan det finnas skäl att öka eller minska kontrollbehovet, t.ex. mycket små anläggningar eller anläggningar med flera olika verksamheter. Kontrollbehovet justeras i de fallen, så att den bättre speglar det verkliga kontrollbehovet. En sådan justering motiveras alltid i beslutet om riskklassning.

De anläggningar som ska kontrolleras specificeras i ett Excel-dokument som inkluderar projekt och operativa mål för aktuellt kontrollår. Kontrollplanen följs delvis upp på livsmedelsgruppens veckomöten genom att statistik tas ut från ECOS. Omprioritering av anläggningar som ska besökas sker vid behov efter veckomötena. Anläggningar med hög risk prioriteras alltid.

Rutiner för utförande av kontroll

I den planerade kontrollen utförs både oanmälda och föranmälda kontroller. Den första kontrollen av en ny anläggning oftast föranmäld. Övriga kontroller sker i möjligaste mån oanmälda.

I första hand följer vi de vägledningar som Livsmedelsverket ger ut. Utöver dessa har vi upprättat flera rutindokument och checklistor för att få en samsyn mellan handläggare och andra kommuners inspektörer, bl.a. en lathund där vi förtydligar vår egen tolkning av Livsmedelsverkets olika dokument.

Vid första besöket på en anläggning gör vi en anmäld revision, där hela systemet för egenkontroll, lokalen samt kompetensen inom företaget granskas. Vid övrig kontroll kontrolleras olika anläggningstyper utifrån specifikt fokusområde, t.ex. specialkost på förskolor eller spårbarhet på restauranger. Till viss del utförs kontrollen i projektform där projekten initieras av livsmedelsgruppen själva, miljösamverkan i Stockholms län, Livsmedelsverket. Under år 2024 kommer dock inga egna projekt att bedrivas för att kunna fokusera på att utföra samtliga kontroller.

Kontroll av rengöring, temperaturövervakning och kritiska kontrollpunkter sker vid varje besök på samtliga anläggningar där dessa kontrollområden är relevanta. Under en femårsperiod ska samtliga relevanta kontrollområden för anläggningarna vara föremål för kontroll.

Provtagning och analys

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor har inget upphandlat laboratorium för livsmedelsanalyser och för dricksvattenanalyser används Eurofins. Offentlig provtagning sker i huvudsak vid klagomål, misstänkt matförgiftning eller i projektform. Det finns en pärm med instruktioner och anvisningar vid misstänkt matförgiftning och för provtagning. Vid provtagning granskas alltid om laboratoriet är ackrediterad för den aktuella analysen.

Rapportering av kontrollresultat

Resultatet av livsmedelskontrollen rapporteras i början av efterföljande år till SRMH nämnden för Täby och Vaxholms delar. Redovisning av Norrtäljes livsmedelskontroll sker till Bygg- och miljönämnden i Norrtälje. Myndighetsrapporteringen till Livsmedelsverket görs med hjälp av vårt ärendehanteringssystem Ecos för samtliga tre kommuner Täby, Vaxholm och Norrtälje. Livsmedelsverket vidarerapporterar sedan till EU-kommissionen.

Öppenhet i kontrollen

I Sverige regleras öppenheten i kontrollen framförallt av tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I korthet innebär det att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium. I diariet registreras uppgifter om dels de handlingar som kommer in till myndigheten, till exempel brev och ansökningar, dels de handlingar som upprättas vid myndigheten, till exempel beslut och kontrollrapporter. I diariet registreras både offentliga och hemliga handlingar.

Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, det vill säga vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock innehålla uppgifter som är sekretessbelagda, alltså hemliga. Detta ska prövas av myndigheten utifrån gällande lagstiftning när någon ber att få ut en handling.

Både SRMH-nämnden och Norrtäljenämnden publicerar nämndhandlingarna på Internet. I övrigt finns alla inkomna, utgående och upprättade dokument digitalt registrerade i Ecos och arkiverade i ett digitalt arkiv. Dessa lämnas ut vid förfrågan efter sekretessprövning.

Sanktioner – åtgärder vid bristande efterlevnad av lagstiftningen

Laghänvisning: Artikel 137-139 i förordning (EU) 2017/625

Livsmedelsverkets vägledning om sanktioner används, tillsammans med SRMH:s ”Lathund” för livsmedelskontroll. Sanktioner i form av föreläggande, föreläggande med vite och/eller förbud vidtas då konstaterade avvikelser bedöms medföra hälsorisk för konsumenterna samt då avvikelser kvarstår från förra kontrollbesöket.

Om det är uppenbar risk för människors hälsa eller konsumenterna vilseleds förbjuds delar av eller hela verksamheten, till dess avvikelserna åtgärdats. Innan beslut om förbud eller stängning fattas har minst två inspektörer gjort en gemensam bedömning av risken. Vid allvarliga avvikelser men utan uppenbar risk beslutas om föreläggande med vite att åtgärda dessa avvikelser.

Om avvikelser åtgärdas efter föreläggande eller förbud får företaget en rapport från uppföljande kontroll. Om avvikelserna inte är åtgärdade kan beslut om föreläggande med vite eller förbud/ stängning fattas, tills dess åtgärder vidtagits.

I de fall avvikelser av mindre allvarlighetsgrad konstaterats, skrivs en kontrollrapport där avvikelserna specificeras. Dessa avvikelser kontrolleras extra noga vid nästa kontrolltillfälle.

Uppföljning och utvärdering av kontrollen

Laghänvisning: Artikel 4 i förordning (EU) 2017/62

Uppföljning

Kontrollplanen följs upp vartannat kvartal med avseende på de lokala målen. Uppföljning sker genom statistikuttag från Ecos minst 2 ggr per år samt veckovis genomgång av en detaljerad planeringslista (Excel). Avstämning sker att alla anläggningar som ska fler än 2 besök får sitt första besök under första halvåret.

- 100 % av planerad kontrolltid enligt SRMH:s detaljplanering ska genomföras
- Andel oanmälda kontroller ska vara mer än 60 % (gäller inte dricksvattenkontroll)
- Andel föreläggande, stängning jämfört med total antalet kontroller
- Andelen kontroller med avvikelser jämfört med total antalet kontroller
- Antalet beslut om sanktionsavgift
- Antal klagomål
- Antal timmar för uppföljande kontroll
- Antal RASFF
- Antal registreringar

Konsekvensbeskrivning

Om det vid uppföljning tredje kvartalet visar sig att kontrollplanen inte håller, kommer omprioriteringar att göras. Anläggningar med verksamhet som klassats som hög risk prioriteras, medan de med låg risk, t.ex. kiosker och matmäklare, kontrolleras i mån av tid eller i början av nästkommande år. Det finns också möjlighet att omfördela arbetsuppgifter inom kontoret för att utföra livsmedelskontroll enligt planen.

Revisioner

Externa revisioner av SRMH:s livsmedelskontroll utförs av Länsstyrelsen i Stockholms län. Revisionen är en systematisk och oberoende undersökning för att avgöra om SRMH:s kontrollverksamhet och dess resultat överensstämmer med det som planerats, och om planeringen genomförts på ett sätt som ger effekt och är lämplig för att nå målen i förordning (EU) 2017/625.

Internkontroll av Täby kommuns revisorer sker varje år och övrig extern revision görs på uppdrag av kommunfullmäktige anlitate revisorer, Öhrlings PWC, i Täby och Vaxholm.

SRMH utför också internkontroll genom att kontroller i diariesystemet så att guider följs. Dessutom gör vi gemensamma kontroller för att öka samsynen och ger varandra feedback.

Verifiering

För att verifiera att livsmedelskontrollen har avsedd effekt stödjer vi oss på Livsmedelsverkets direktiv om hur vi ska följa upp att den offentliga kontrollens effekt. Det innebär att vi i slutet av året eller början av nästkommande år sammanställer resultat från att vi:

- Granskar våra lokala mål
- Granskar om kontrollen planeras riskbaserat
- Granskar uppföljning av kontrollplanen
- Granskar hantering av avvikelser
- Granskar kompetensförsörjning
- Granskar utförandet av kontrollen på plats hos företagen (gemensamma kontroller)
- Granskar och jämför kontrollrapporter

Utvärdering

Täby kommun, Vaxholms stad och Norrtälje kommun deltar i SKL:s ”Löpande insikt” och SBA (Stockholm Business Alliance) där kundundersökningar genomförs med avseende på ”nöjd kundindex”.

Resultaten av undersökningen lyfts vid kontorsmöten där de diskuteras samt utgör underlag för utveckling av personalens arbetsmetodik och bemötande av företagarna.

Utvärdering av livsmedelsgruppens internkontroll sker årligen och förändringar av rutiner, mallar, metoder etc. görs därefter.

Beredskap

Laghänvisning: Artikel 5.1i och artikel 115 i förordning (EU) nr 2017/625 och LIVSFS 2005:21.

Krav på myndigheternas beredskapsplaner inom livsmedelsområdet, regleras i 3 h § respektive 3 d § LIVSFS 2005:21. Myndigheten ansvar i en krissituation är att:

- arbeta förebyggande för att livsmedel, inkl. dricksvatten, som produceras är säkra
- spåra skadliga livsmedel och återta dem från marknaden
- se till att livsmedel som tas tillbaka från marknaden omhändertas och att orsaken utreds

Statliga myndigheter omfattas av förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap, ska ha beredskapsplaner och en särskild krisorganisation för hantering av krissituationer. I förordningen anges i 1 § att ”Bestämmelserna i denna förordning syftar till att statliga myndigheter genom sin verksamhet ska minska sårbarheten i samhället och utveckla en god förmåga att hantera sina uppgifter under fredstida krissituationer och inför och vid höjd beredskap”.

Det innebär att lokala kontrollmyndigheter inte omfattas av denna förordning och det mer omfattande beredskapsansvaret.

Stockholms läns region har en epidemiberedskapsplan samt en utbrottslathund gemensamt för hela länet, och SRMH har beredskapsplaner avseende utbrott, pandemier och annan smitta.

Täby kommun (värdkommun för SRMH) har rutiner för skydds- och säkerhetsarbete, som bland annat specificerar ansvars- och uppgiftsfördelning vid krissituationer.

SRMH har en central roll vid livsmedels- eller dricksvattenburna utbrott som utgår ifrån eller påverkar de aktuella kommunerna, och har ansvar för att omedelbart vidta de åtgärder som behövs för att spåra eventuell smitta och se till att den inte sprids.

I SRMH:s arbete ingår att ta emot anmälningar om misstänkta fall av livsmedel- och dricksvattenburen smitta samt att utreda utbrotten (exempelvis genom att intervjua drabbade, genomföra inspektioner, ta prov på misstänkta livsmedel/dricksvatten och skicka för analys). Utredningsarbetet sker ofta i samverkan med Smittskydd Stockholm.

Vid dricksvattenincidenter använder Norrvatten en webbaserad lösning för kriskommunikation för att kommunicera med medlemskommunerna. Vid vattenläckor samverkar SRMH med dels Roslagsvatten när det gäller Vaxholm stad, dels Täby VA-enhet avseende Täby kommun samt med Veolia (Norrtälje kommuns driftentreprenad) och Norrtäljes VA-enhet.

Livsmedelsverket ansvarar för den nationella vattenkatastrofgruppen VAKA.

Flerårig kontrollplan

I Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan beskrivs hur den offentliga kontrollen av livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd sker. Kontrollplanen finns bl.a. på Livsmedelsverkets webbplats www.livsmedelsverket.se.

Bilaga 1 – Nationella operativa mål 2023-2025

1. Mikrobiologiska och kemiska faror i färoanalys och beredning vid vattenverk- **Aktuellt**
2. Säkerhet vid vattenverk och reservoarer- **Aktuellt**
3. Nyckelhålmärkning - **Ej aktuellt**
4. Fet fisk från Östersjön- **Ej aktuellt**
5. Ekologiska varor- **Aktuellt**
6. Livsmedelsinformation vid e-handel- **Aktuellt**
7. Handelsnormer för konserverad tonfisk och sardiner - **Ej aktuellt**
8. Spårbarhet kött - **Aktuellt**
9. Skyddade beteckningar - **Aktuellt**
- 10. Allergena ingredienser hos grossister - Aktuellt**
11. Spårbarhet ägg- **Aktuellt**
12. Aktörer som släpper ut honung på **marknaden- Aktuellt**
13. Otillåtna växter och främmande ämnen i växtbaserade kosttillskott - **Aktuellt**
14. Fusk med tonfisk- **Ej aktuellt**
15. Plastprodukter med otillåtna naturmaterial - **Aktuellt**
16. Glykoalkaloider i potatis- **Aktuellt**
17. Kontaktmaterialverksamheter - **Aktuellt**
18. Bladgrönsaker – bevattningsvatten och hygien vid odling- **Ej aktuellt**
19. Opastöriserad mjölk- **Ej aktuellt**
20. Nationell kontrollplanering primärproduktion- **Ej aktuellt**

Bilaga 2 – SRMH plan av kontrollbehovet 2024-2026

Område	Aktivitetstyp	Beskrivning	Tillgängliga resurser 2024	Resursbehov 2024	Resursbehov 2026	Resursbehov 2026
Dricksvatten	Planerad tillsyn och kontroll	Planerad kontroll - Dricksvatten	570	570	525	500
Dricksvatten	Oplanerad tillsyn och kontroll	Uppföljande/händelsestyrd kontroll	320	320	320	320
Dricksvatten	Prövning	Registrering	20	20	20	20
Dricksvatten	Information och vägledning	Rådgivning/Info/Inventering	650	650	500	500
Dricksvatten	Oplanerad tillsyn och kontroll	Sanktionsavgifter, Åtalsanmälningar, rättegång, överklaganden	120	120	120	120
Dricksvatten	Oplanerad tillsyn och kontroll	Klagomål/otjänligt vatten	100	100	100	80
Dricksvatten	Information och vägledning	Råd och information - enskild vattentäkt	80	80	80	80
Livsmedel	Planerad tillsyn och kontroll	Planerad kontroll	4265	4265	4250	4250
Livsmedel	Oplanerad tillsyn och kontroll	RASFF	105	105	105	105
Livsmedel	Oplanerad tillsyn och kontroll	Sanktionsavgifter, åtalsanmälningar, rättegång, överklaganden	200	200	200	200
Livsmedel	Oplanerad tillsyn och kontroll	Uppföljande/händelsestyrd kontroll/RASFF	360	360	360	360
Livsmedel	Information och vägledning	Klagomål	300	300	300	300
Livsmedel	Oplanerad tillsyn och kontroll	Ändringar som inte faktureras	200	200	100	100
Livsmedel	Prövning	Registrering	320	320	320	320
Livsmedel	Omvärldsbevakning	Inventering	100	100	50	50
Livsmedel	Information och vägledning	Rådgivning/Info	600	600	600	600